

Sustenabilitatea și raportarea corporativă folosind sistemele ERP: provocări și oportunități pentru profesia contabilă și de audit

Asist. univ. dr. *Laura-Eugenia-Lavinia BARNA*,
Academia de Studii Economice din București,
departamentul Informatică de Gestiune,
e-mail: laura.barna@cig.ase.ro

Prof. univ. dr. *Bogdan-Ștefan IONESCU*,
Academia de Studii Economice din București,
departamentul Informatică de Gestiune,
e-mail: bogdan.ionescu@cig.ase.ro

Prof. univ. dr. *Liliana IONESCU-FELEAGĂ*,
Academia de Studii Economice din București,
departamentul Contabilitate și Audit,
e-mail: liliana.feleaga@cig.ase.ro

Rezumat

Ca urmare a digitalizării masive din ultimii ani, sistemele ERP au început să joace un rol important în ciclul de viață al unei organizații, ridicând o serie de provocări și oportunități în special pentru profesia contabilă și de audit. Profesia contabilă și cea de audit reprezintă două profesii foarte versatile ca urmare a schimbărilor care au avut loc de la momentul apariției lor și până în prezent, acestea îmbunătățindu-se permanent odată cu evoluția digitalizării. Digitalizarea a condus la dezvoltarea organizațiilor contabile și de audit și bineînțeles la focalizarea atenției asupra proceselor de sustenabilitate și a modului în care este realizată raportarea corporativă a acestora. Numeroasele avantaje pe care sistemele ERP le oferă profesioniștilor contabili și auditorilor, precum și altor categorii de utilizatori, au influențat numeroase organizații să recurgă la implementarea acestor sisteme.

Astfel, pentru evidențierea principalelor provocări și oportunități pe care sistemele ERP le oferă profesiei contabile și de audit din perspectiva modului în care se asigură sustenabilitatea și raportarea corporativă, autorii au realizat o analiză cantitativă bibliometrică, selectând un eșantion de articole cotate Web of Science. Rezultatele au indicat faptul că sistemele ERP au impact major asupra deciziilor adoptate de organizații, mai concret, acestea asigurând o imagine fidelă asupra situației organizației, având o influență semnificativă asupra modului de raportare corporativă și asupra sustenabilității.

Cuvinte cheie: digitalizare; sisteme ERP; sustenabilitate; raportare corporativă; profesia contabilă; auditor;

Clasificare JEL: M15, M40, M41, M42

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Barna, L.-E.-L., Ionescu, B.-Ș., Ionescu-Feleagă, L. (2024), Sustainability and Corporate Reporting using ERP Systems: Challenges and Opportunities for the Accounting and Auditing Profession, *Audit Financiar*, vol. XXII, no. 1(173)/2024, pp. 139-145, DOI: 10.20869/AUDITF/2024/173/004

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2024/173/004>
Data primirii articolului: 31.07.2023
Data revizuirii: 4.08.2023
Data acceptării: 19.01.2024

Introducere

Trendul ascendent al digitalizării profesiei contabile și de audit au determinat ca organizațiile să caute soluții informatice eficiente cu scopul de a-și îmbunătăți atât activitatea desfășurată, cât și rezultatele financiare și nefinanciare obținute de acestea. Astfel, soluția cea mai optimă care să acopere o serie de funcții importante din cadrul organizației au fost sistemele ERP, tot mai multe organizații începând să implementeze aceste sisteme informatice. Motivul care a stat la baza deciziei implementării acestor sisteme informatice a fost necesitatea de a avea acces rapid la datele prelucrate, oferind un grad de transparență ridicat asupra datelor contabile. Un alt motiv care a determinat alegerea acestor sisteme informatice a fost posibilitatea de diseminare ușoară între toate departamentele unei organizații.

Organizațiile care folosesc sisteme informatice au reușit, astfel, să reducă numărul de activități realizate manual (Rodriguez și Spraakman, 2012; Hietala și Päiväranta, 2021), astfel încât rolul și poziția profesioniștilor contabili se schimbă. În cele din urmă, aceștia își vor focaliza atenția asupra proceselor de analizare a datelor și de consultanță (Galani et al. 2010; Rodriguez și Spraakman, 2012; Susnea, 2019).

Articolul se continuă cu o secțiune referitoare la revizuirea literaturii, unde am identificat în diferite articole conceptele cheie ale prezentei lucrări, o secțiune care prezintă metodologia cercetării, care s-a axat pe o analiză bibliometrică, o secțiune care prezintă analiza rezultatelor obținute pe baza analizei bibliometrice, iar în final lucrarea se încheie cu principalele concluzii ale lucrării, evidențiind impactul digitalizării asupra sustenabilității și rapoartelor corporative realizate de profesioniștii contabili și auditori.

Revizuirea literaturii

Progresul tehnologic din ultima perioadă a condus la creșterea utilizării tehnologiilor noi în profesia contabilă și de audit, ca urmare a necesității organizației de a-și maximiza rezultatele și de a-și eficientiza activitatea zilnică desfășurată. Frey și Osborne (2013, citați de Akhtor și Sultana, 2018) consideră că în viitor aceste profesii vor dispărea, majoritatea activităților fiind înlocuite de utilizarea acestor tehnologii. Încă de la început, profesia contabilă a fost asociată cu utilizarea tehnologiei, iar progresul constant a amplificat în mod expres utilizarea noilor tehnologii în profesia contabilă și de audit (Bakarich, 2020).

Legislația și guvernul impun organizației să includă sustenabilitatea în viziunea, misiunea și strategia lor de afaceri.

Chofreh et al. (2018) consideră că pentru a implementa eficient inițiativele de sustenabilitate, organizațiile ar trebui să integreze datele, informațiile și procesele într-o bază de date consolidată. Folosirea unui sistem ERP permite organizației să centralizeze toate activitățile, permițându-i organizației să se dezvolte sustenabil pe termen scurt, mediu și lung. Centralizarea datelor organizației permite managerilor să aibă o viziune mai amplă asupra situației financiare a acesteia. Astfel, organizațiile, mai exact cele listate, au obligația să publice situațiile financiare anuale pentru a raporta situația economică și financiară a activelor și rezultatelor afacerii pe care le-au obținut într-o anumită perioadă de timp (Frias-Aceituno et al., 2012). De asemenea, organizațiile au fost obligate să publice un raport privind guvernarea corporativă pentru a spori credibilitatea asupra informațiilor raportate.

Raportarea corporativă sustenabilă își are originile atât în raportarea de mediu, cât și în raportarea nefinanciară, fiind influențată de o serie de forțe motrice din exteriorul și din interiorul organizației (Isenmann et al., 2007).

Raportarea integrată prezintă diverse avantaje, printre care pot fi enumerate următoarele (IIRC, 2011:58 citat de Frias-Aceituno et al., 2012):

- informații mai adaptate nevoilor investitorului;
- o precizie mai mare în informațiile nefinanciare puse la dispoziția furnizorului de date;
- niveluri mai ridicate de încredere pentru utilizatorii cheie;
- decizii mai bune cu privire la alocarea resurselor, inclusiv reducerea costurilor sau îmbunătățirea gestionării riscurilor;
- o mai bună identificare a oportunităților;
- un angajament mai mare față de investitori și alte părți interesate, inclusiv angajați actuali sau viitori, facilitând astfel atragerea și păstrarea competențelor;
- imagine publică îmbunătățită;
- costuri mai mici ale capitalului și un acces mai bun la acestea.

Conform Martinez-Ferrero et al. (2013), informațiile sociale și de mediu sunt utile pentru managementul financiar, astfel încât raportul CSR (Corporate Social Responsibility) este principalul canal de comunicare a

După cum poate fi observat în **Figura nr. 1**, pot fi identificate patru grupări (clustere) de cuvinte cheie, acestea ilustrând în cea mai mare parte utilizarea noilor tehnologii, dar și modul în care sistemele informatice sunt percepute de

utilizatori și modul în care le este influențată activitatea.

În **Tabelul nr. 1** au fost definite cele patru grupări (clustere), împreună cu principalele cuvinte cheie care le caracterizează.

Tabelul nr. 1. Cuvintele cheie identificate de autori în articolele Web of Science selectate	
Cluster	Cuvinte cheie
Clusterul 1	accounting, big data, business intelligence, business value, corporate social responsibility, decision making, digital transformation, electronic commerce, ERP adoption, failure factors, implementation, innovation, internet of things, knowledge, performance, risk management, simulation, strategy, sustainability, technology, user acceptance, user participation, user resistance, value creation
Clusterul 2	age, alzheimer's disease, attention, brain, brain activation, brain oscillation, capacity, cognition, development, emotional faces, experience, expertise, face perception, facial expression, information processing, neural activity, perception, reaction time, recognition
Clusterul 3	accuracy, cognitive control, cognitive flexibility, decision-making, emotions, impulsivity, tasks, validity
Clusterul 4	brain computer interface, interface, machine learning, maintenance, people, monitoring, movement, speed, task analysis, visualization

Sursa: prelucrările autorilor, 2023

Conceptul de responsabilitate socială corporativă a luat amploare ca urmare a problemelor etice apărute în ultima perioadă în tot mai multe organizații. Astfel, a apărut și legătura cu modul în care utilizatorii percep sistemele informatice de tip ERP și cum pot îmbunătăți activitatea astfel încât să se reducă pe cât posibil apariția acestor erori și problemele etice care ar putea să apară în cadrul organizației.

Autorii au constatat în articolele selectate că folosirea sistemelor ERP în procesul de raportare

corporativă are un rol benefic asupra performanței economice, conducând ulterior la dezvoltarea durabilă a organizației. Astfel, contabilitatea are rolul de a reflecta impactul economic, social și de mediu.

Țările în care au fost scrise cele mai multe articole au fost: Statele Unite ale Americii, China, Germania, Anglia și Canada, numărul articolelor scrise în fiecare țară putând fi vizualizat în **Tabelul nr. 2**.

Tabelul nr. 2. Țările în care au fost scrise articole		
Țară	Număr articole	Număr de citări
Statele Unite ale Americii	2015	103178
China	1530	17665
Germania	1101	35198
Anglia	633	25737
Canada	441	19406
Italia	382	10068
Olanda	362	21813
Australia	349	8058
Taiwan	313	6503
Franța	293	9025
Spania	286	6710
Japonia	260	4905
India	242	2383

Țară	Număr articole	Număr de citări
Polonia	237	2455
Coreea de sud	202	4508
Finlanda	178	6516
Suedia	178	6125
Elveția	162	7382
Malaysia	152	1438
România	150	343
Turcia	144	3223
Danemarca	141	2616
Rusia	135	671
Brazilia	134	930
Portugalia	131	1114
Republica Cehă	125	1406
Grecia	119	1975
Indonezia	116	325
Belgia	112	4728
Norvegia	112	1907
Austria	111	3732
Arabia Saudită	105	1784
Scoția	99	3738
Ungaria	91	1985
Iran	91	1226
Africa de Sud	89	829
Israel	78	3683
Singapore	69	1441
Noua Zeelandă	62	911
Croația	60	134
Pakistan	52	828
Irlanda	47	1285
Slovenia	45	437
Iordania	44	278
Serbia	44	202
Emiratele Arabe Unite	43	133
Thailanda	41	498
Maroc	39	107
Egipt	36	154
Mexic	34	373
Chile	32	628
Țara Galilor	28	1639
Bulgaria	28	504
Ucraina	28	63
Slovacia	27	141
Letonia	26	56
Argentina	24	379
Lituania	23	54
Columbia	21	248
Kazahstan	21	220
Vietnam	20	104
Nigeria	17	219
Bangladesh	16	211

Țară	Număr articole	Număr de citări
Ecuador	16	82
Ghana	16	56
Sri Lanka	16	93
Tunisia	14	108
Peru	14	82
Cuba	12	219
Qatar	12	87
Irlanda de Nord	11	470
Liban	11	73
Estonia	9	318
Irak	9	29
Oman	8	28
Algeria	8	8
Cipru	7	236
Bahrain	7	15
Bosnia și Herțegovina	7	6
Luxemburg	6	106
Libia	6	12
Mauritius	6	23
Liechtenstein	5	57
Uruguay	5	31
Kuwait	5	127

Sursa: prelucrare proprie, 2023

Având în vedere datele prezentate în **Tabelul nr. 2**, autorii pot afirma că primele cinci țări în care au fost scrise cele mai multe articole sunt și cele mai dezvoltate din punct de vedere al tehnologiei și din acest motiv se înregistrează un număr atât de ridicat de articole în acele țări.

Analizând literatura de specialitate, autorii au constatat că sistemele ERP ajută organizațiile să-și îmbunătățească poziția pe piață, dar și pentru eliminarea unor probleme precum fraudă sau securitatea datelor sensibile. Procesul de raportare financiară, dar și activitatea profesioniștilor contabili și auditorilor sunt îmbunătățite ca urmare a prelucrării informațiilor contabile cu ajutorul acestor sisteme informatice integrate.

Impactul sistemelor ERP este unul pozitiv, oferind oportunitatea de a urmări mult mai bine tranzacțiile contabile, dar și de a crește competitivitatea organizațiilor pe piața globală (Mostyn, 2012). Astfel, provocările aduse profesiei contabile și de auditor sunt reprezentate de competențele pe care aceștia trebuie să le dezvolte, printre care pot fi enumerate următoarele: analiză, consultanță și comunicare.

Concluzii

Sistemele ERP au rolul de a eficientiza întreaga activitate a organizației ca urmare a modulelor implementate pentru fiecare departament al organizației. Autorii au identificat că sistemele ERP combinate cu noile tehnologii precum Big Data, Artificial Intelligence și Machine Learning ajută la îmbunătățirea viziunii asupra situației organizației.

Evoluția tehnologiei conduce tot mai mult spre digitalizarea profesiei contabile și de auditor, astfel încât aceștia vor trebui să-și dezvolte noi competențe printre care cele de comunicare, analiză sau consultanță, înlocuind activitățile redundante sau cele de rutină realizate zilnic. Totodată, digitalizarea acestor profesii conduce la eliminarea erorilor umane și la eficientizarea întregii activități a organizației, oferind o viziune mult mai clară asupra situației organizației.

Principalele concluzii ale acestui studiu au indicat faptul că sistemele ERP au impact semnificativ asupra deciziilor adoptate de organizații, asigurând o imagine fidelă și completă asupra situației organizației, având o influență semnificativă asupra modului de raportare corporativă și asupra sustenabilității.

BIBLIOGRAFIE

1. Akhtor, A., Sultana, R. (2018), Sustainability of Accounting Profession at the Age of Fourth Industrial Revolution, *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, vol. 8, nr. 4, ISSN 2162-3082, p. 139-158
2. Bakarich, K.M. (2020), The Use of Blockchains to Enhance Sustainability Reporting and Assurance, *Accounting Perspectives*, DOI:10.1111/1911-3838.12241, p. 1-24
3. Chofreh, A.G., Goni, F.A., Klemes, J.J. (2018), Sustainable enterprise resource planning systems implementation: A framework development, *Journal of Cleaner Production*, nr. 198, p. 1345-1354, <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.07.096>
4. Frias-Aceituno, J.V., Rodriguez-Ariza, L., Garcia-Sanchez, I.M. (2012), Explanatory Factors of Integrated Sustainability and Financial Reporting, *Business Strategy and the Environment*, nr. 23, p. 56-72, DOI: 10.1002/bse.1765
5. Galani, D., Gravas, E., Stavropoulos, A. (2010), The Impact of ERP Systems on Accounting Processes, *International Journal of Economics and Management Engineering*, vol. 4, nr. 6, p. 774-779
6. Hietala, H., Päivärinta, T. (2021), Benefits Realisation in Post-Implementation Development of ERP Systems: A Case Study, CENTERIS Conference 2020. În *Procedia Computer Science*, nr. 181, p. 419-426
7. Isenmann, R., Bey, C., Welter, M. (2007), Online Reporting for Sustainability Issues, *Business Strategy and the Environment*, nr. 16, p. 487-501, DOI: 10.1002/bse.597
8. Martinez-Ferrero, J., Garcia-Sanchez, I.M., Cuadrado-Ballesteros, B. (2013), Effect of Financial Reporting Quality on Sustainability Information Disclosure, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, DOI: 10.1002/csr.1330
9. Mostyn, G.R. (2012), Cognitive Load Theory: What It Is, Why It's Important for Accounting Instruction and Research, *Issues in Accounting Education*, vol. 27, nr. 1, p. 227-245.
10. Rodriguez, C.S., Spraakman, G. (2012), ERP systems and management accounting: a multiple case study, *Qualitative Research in Accounting & Management*, vol. 9, nr. 4, p. 398-414, DOI: 10.1108/11766091211282689
11. Susnea, F. (2019), Digitalizarea auditului financiar, următoarea frontieră, disponibil online la: <https://ro.linkedin.com/pulse/digitalizarea-auditului-financiar-urm%C4%83toarea-frontier%C4%83-susnea>, accesat la 20 iulie 2023